Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgulu Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena *R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU LVI.

„Gazeta“ ese în fia-care-ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe anŭ.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brasovŭ:
a administrațiune, piața mare, Têrgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anu 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtu abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 136. Brașovŭ, Lunĭ-Marțĭ, 22 Iunie (4 Iulie) 1893.

Brașovŭ, 21 Iunie v.

Era de prevĕḑutŭ, că articulii ḑiarelorŭ din România, carĭ blaméză politica guvernului ungurescŭ față cu Românii din Transilvania și Țéra ungurésca și o declară primejdiósă pentru bunele raporturĭ dintre regatulŭ românŭ și Austro-Ungaria, vorŭ face cea mai rea impresiune în tabĕra maghiară și a susținitorilorŭ, perciunațĭ și nepercinațĭ, ai șovinismului violentŭ maghiarŭ.

Cu deosebire a indispusŭ pe aceștia, articolulŭ ḑiarului „Indépendance Roumaine“, pe care l'amŭ reprodusŭ în numĕrulŭ de Sâmbătă. Deja în ḑiua după aparițiunea lui prietenii suprematiștilorŭ noștri dela „Rumänischer Lloyd“ din Bucurescĭ, l'au semnalatŭ ca unŭ „articulŭ amenințătorŭ în contra Austro-Ungariei“ scrisŭ de-o „fóiă oficiósă“, și au adausŭ, că „lectura lui nu va fi tocmai plăcută vecinilorŭ“.

Iute și de grabă s'a pusŭ în mișcare și corespondentulŭ din Bucurescĭ alŭ lui „Pester Lloyd“ ca sĕ denatureze sensulŭ și intențiunea leală a articulului intitulatŭ „Politică primejdiósă“ ce-a apărutŭ în „Independance Roumaine“, venindŭ éră și cu obicĭnuitele bêrfelĭ, despre „mâna rusésca, care mestecă cărțile agitațiunei daco-române în contra Ungariei“. Fără a arăta cuprinsulŭ articulului din cestiune corespondentulŭ fóiei jidano-maghiare îlŭ declară de „nerușinatŭ și ațîțătorŭ contra Austro-Ungariei“ și încheià c'unŭ apelŭ îndrăsnețŭ la adresa guvernului românŭ. „Indépendance Roumaine“, ḑice elŭ, fiindŭ unŭ organŭ alŭ vechilorŭ conservatorĭ și representândŭ astfelŭ vederile unei părțĭ a partidei guvernului, ar fi consultŭ, ca celŭ puținŭ guvernulŭ sĕ se lapede de orĭ-ce solidaritate cu acéstă fóiă, „pe față și înaintea lumei întregĭ“.

Ridicululŭ unorŭ astfelŭ de pretenții nu mai are lipsă de nicĭ o ilustrațiune din parte-ne și nicĭ că putemŭ da vre-o însemnătate espectorărilorŭ corespondentului lui „Pester Lloyd“.

Alta este însemnătatea ce-o are atitudinea pressei oposiționale maghiare față cu prigonirile naționale dela noi și față cu mișcarea produsă în urma acestora în regatulŭ vecinŭ alŭ României.

„Egyetértes“ se plânge amarŭ în contra guvernului ungurescŭ pentru că „n'a făcutŭ nimicŭ ca sĕ pună stavilă luptei înverșunate ce-o pórtă întréga societate a României în contra stărilorŭ din Ungaria“.

„Se vede“, ḑice foia kossuthistă, „că guvernulŭ maghiarŭ privesce en bagatelle întregŭ lucrulŭ, și pe lângă o astfelŭ de purtare a lui nesocotită se îngrămădesce din ḑi în ḑi materia esplosibilă aicĭ în țéră, care cuprinde în sine chiar periculŭ unorŭ isbucnirĭ revoluționare“.

„Egyetértés“ se plânge mai departe în contra atacurilorŭ anti-maghiare ale pressei și societății din România și încheiă prin a apela la guvernulŭ maghiarŭ „sĕ nu tolereze acestŭ rĕsboiu purtatŭ de unŭ statŭ vecinŭ, ce trăiesce cu noi oficialŭ în raporturĭ amicale, în contra păcii interióre a Ungariei“...

Espectorările fóiei maghiare oposiționale se 'ntêlnescŭ cu unŭ alŭ doilea articulŭ alŭ „Independenței Române“ din Bucurescĭ scrisŭ la 30 Iunie a. c. asupra cestiunei transilvănene.

In acestŭ articulŭ ce-lŭ publicămŭ mai josŭ, ḑiarulŭ bucurescénŭ constată și elŭ, ceea ce constată „Egyetértés“, că situațiunea în Ungaria a devenitŭ nesuportabilă, numai câtŭ, din punctulŭ sĕu de vedere mai corectŭ, ajunge la conclusiunea opusă, că guvernului ungurescŭ i-se impune datoria, de a da *elŭ mai întâiu* esemplu de moderațiune și de legalitate, înainte de a cere dela guvernulŭ și societatea din România ca sĕ nu mai aibă sêmțŭ și inimă pentru suferințele frațilorŭ din regatulŭ S-lui Stefanŭ.

„L'Indépendance Roumaine“ în primulŭ-Bucurescĭ de Vinerĭ 18 (30) Iunie c., publică sub titlulŭ: **Cestiunea transilvănénă**, următórele:

O depeșă sosită aḑĭ diminéță la „Ligă“ anunță nouĕ escese comise de Ungurĭ în contra Românilorŭ la Nir-Adon. Acéstă nouă violență are particularitatea gravă, că a fostŭ esercitată sub conducerea subprefectului (vice-comitelui) din Nirŭ Adonŭ.

Din nefericire, deja suntemŭ obicĭnuițĭ cu brutalitățile elementului maghiarŭ. Avemŭ chiar esemple, *vai*! fórte numĕróse de parțialitatea autoritățilorŭ în raporturile lorŭ cu frații noștri de peste munțĭ. Pentru ântâia-óră vedem, că un agentŭ superiorŭ alŭ forței publice sĕ descindă în stradă, ca sĕ facă causă comună cu ómenii. carĭ cadŭ sub pedépsa legii și sĕ conducă o agresiune îndreptată contra unei părțĭ a cetățenilorŭ aceluiașĭ statŭ.

Românii fi-vorŭ ei óre în realitate afară din lege în Ungaria?

Acésta este destulŭ de deplorabilŭ. Orĭ cine se întrébă cu mirare, cum guvernulŭ dela Pesta nu-șĭ dă sémă de periculŭ, ce este, atâtŭ pentru pacea interióră a Ungariei, câtŭ și pentru prestigiulŭ acestui statŭ în afară, de-a tolera și póte chiar de-a încuragia pe sub mână acéstă situațiune anarchică. Va veni vremea, când periculŭ va deborda și când consecințele nu se vorŭ mai puté opri. Când se sémĕnă vêntŭ, se culege furtună, când unŭ guvernŭ se face complicele rĕu făcĕtorilorŭ, devine prisonierulŭ lorŭ.

Pentru noi, România independentă, acestŭ spectacolŭ este profundŭ de penibilŭ și nu ne face, decâtŭ sĕ ne emoționămŭ. Totușĭ noi cunóscemŭ datoriile nóstre internaționale și nu vomŭ șovăi. Politica, pe care amŭ adoptat'o în cunoscință de causă și la lumina unei esperiențe decisive, graviteză în jurulŭ ligei de pace, formată de puterile centrale. Austro-Ungaria este unulŭ din factorii principalĭ ai acestei alianțe și noi suntemŭ astfelŭ adușĭ a colabora pe lângă Ungaria într'unŭ scopŭ comunŭ. Guvernulŭ românŭ nu se va depărta de acéstă liniă de conduită dictată de interesele bine înțelese ale patriei. Elŭ va continua a fi corect și va respinge nu numai orĭ ce tentativă de iredentismŭ, care ar fi o nebuniă și o crimă de *les-naționalitate*, dér chiar orĭ ce actŭ de natură a slăbi legăturile de simpatiă, care țînŭ strînsŭ unite puterile centrale. Cabinetulŭ dela Pesta este de sigurŭ convinsŭ despre acésta. Déră într'o politică corectă ar fi o rațiune mai multŭ pentru guvernanții unguresci de a nu abusa de acéstă situațiune, de a nu crea astfelŭ dificultățĭ unui statŭ amicŭ. Din nefericire se întêmplă contrarulŭ.

S'ar ḑice, că ómenii de statŭ din Ungaria îșĭ închipuescŭ a împinge până la sfêrșitŭ pe *congenerii* noștri transilvănenĭ, a îmulți suferințele lorŭ și a provoca în acestŭ

FOILETONULU „GAZ TRANS.“

(1)

O deputațiune maghiară la Iosifŭ II.

Din romanulŭ istoricŭ „Impĕratulŭ Iosifŭ II ca autocratŭ“, de L. Mühlbach.

In sala cea mare de audiență a palatului împĕrătescŭ (Burg) are sĕ se petrécă astăḑĭ ceva însemnatŭ. Cei mai de frunte magnațĭ ungurĭ au venitŭ la Viena, ca sĕ céră dela împĕratulŭ o audiență, nu ca cavalerĭ, carĭ voiescŭ sĕ-șĭ manifesteze omagiulŭ d-nului lorŭ, ci ca o deputațiune a țĕrii, care i-a trimisŭ sĕ se jălbéscă și sĕ céră lecuire.

Era deja unŭ anŭ, de când magnații ungurĭ, în urma nouĕlorŭ legĭ și ordinațiunĭ nu mai visitase palatulŭ; astăḑĭ însĕ, fiind-că pretindea patria, au venitŭ într'unŭ șirŭ solemnŭ, în vestmintele lorŭ cele mai bogate de gală, sĕ céră în numele țĕrii dela împĕratulŭ o audiență. Impĕratulŭ Iosifŭ li-a acordat'o bucurosŭ și magnații așteptau acuma în sala cea mare de audiență intrarea lui. Cu fețe posomorite și cu frunțile brăzdate steteau magnații în șire lungĭ și cu o espresiune fudulă a ochilorŭ priveau spre ușa, pe unde ar voi sĕ între împĕratulŭ.

De-odată se deschide ușa și Iosifŭ întrà, dér nu cu pompa unui împĕratŭ, urmatŭ de o suită strălucitóre, ci într'o simplă uniformă, singurŭ și fără nicĭ unŭ ceremonialŭ. Cu privire deschisă, unŭ surîsŭ blândŭ pe buze, salută nobilii, carĭ se închinară profundŭ înaintea lui și apoi luară o ținută seriósă așteptândŭ, ca împĕratulŭ sĕ-i agrăéscă.

Iosifŭ îșĭ învêrtì privirea încetŭ asupra magnaților.

— O frumósă deputațiune îmĭ trimite Ungaria, ḑise elŭ cu unŭ surisŭ dulce. Așa se vede, că-șĭ cunósce fiiĭ, căcĭ mi-a trimisŭ totŭ nume alese, ca și cum ar voi a-șĭ representa prin ele istoria ei mare și frumósă. Aicĭ e d. e. contele Pálffy, fiiulŭ acelui Pálffy, pe care împĕrătésa, mama mea, atâtŭ de bucurosŭ îlŭ numia cavalerulŭ sĕu, părintele sĕu; aicĭ e și contele Batthyany, fiiulŭ învĕțătorului meu de odinióră. Mĕ bucurŭ, că vĕ potŭ saluta pe toțĭ și sperezŭ, că ațĭ venitŭ ca supușĭ bunĭ și credincioșĭ sĕ vĕ aducețĭ omagiele împĕratului vostru!

Elŭ îi privia amicabilŭ și căldurosŭ, dér întêlnia din tóte părțile căutăturĭ sombre, amenințătóre.

— Amŭ venitŭ ca deputațĭ ai regatului Ungariei, ca sĕ ne aducemŭ plângerile, — începù după o pausă lungă contele Pálffy eșindŭ din șirurile celorlalțĭ și postându se în față cu împĕratulŭ.

— V'ațĭ alesŭ pe contele de vorbitorŭ? întrebà împĕratulŭ—și rĕspunḑêndu-i-se cu unŭ „da“ unanimŭ, continuà: ei bine, vorbesce așadéră! Vréu sĕ vĕ ascultŭ plângerile și sĕ vĕ dau rĕspunsŭ la ele.

— Noi venimŭ la Maiestatea Vóstră, ḑise contele Pálffy seriosŭ, sĕ Vĕ facemŭ atentŭ, că la începutulŭ domnirei vóstre în Novembre 1780, ni-ațĭ trimisŭ o declarațiă iscălită cu mâna propriă, în care Maiestatea Vóstră imperială ne asigurațĭ, că ne vețĭ păstra neștirbite drepturile și libertățile, și nu ni-le vețĭ scurta cu nicĭ unŭ prețŭ. Cu tóte însĕ, că staturile se credeau pe deplinŭ asigurate prin cuvêntulŭ regescŭ, trebue sĕ constateze astăḑĭ cu durere, că de atuncĭ multe s'au întêmplatŭ, ce stau în contraḑicere cu legile nóstre. Ne apropiămŭ așadéră de prea înaltulŭ tronŭ alŭ Maiestății Vóstre, sĕ ne plângemŭ pentru nedreptățirile suferite și sperămŭ, că jalba nóstră déptă nu o vețĭ considera de unŭ atentatŭ contra sfintei dignitățĭ regale.

— Și décă totușĭ o voiu considera de unŭ atentatŭ? esclamà împĕratulŭ cu vivacitate. Décă eu—în deplina conscientă, că și de Ungaria portŭ asemenea grijă părintéscă ca și de celelalte provincii ale mele — vĕ voiu rĕspinge cu superbia și fudulia vóstră?

— Décă Maiestatea Vóstră ne vețĭ respinge astăḑĭ, ne vomŭ întórce éră mâne și poimâne și în tóte ḑilele, căcĭ noi amŭ juratŭ staturilorŭ unguresci, că ne vomŭ aduce plângerile la urechile Vóstre și noi trebue sĕ ne ținemŭ jurămêntulŭ.

— Dér eu vĕ cunoscŭ plângerile înainte de a mi-le spune, ḑise împĕratulŭ rĕstitŭ, și ca sĕ vedețĭ, că sunt versatŭ în istoria vóstră și vĕ cunoscŭ pretensiunile, v'oiu spune însu-mĭ ce voițĭ! Mai 'nainte voițĭ a vĕ jăluì, că încă n'am mersŭ la voi sĕ mĕ încoronezŭ și sĕ facŭ jurămêntulŭ. Așa e?